

Ovo je pregled **DELA TEKSTA** rada na temu "**Razvoj lutkarstva**". Rad ima **21 strana**. Ovde je prikazano **oko 500 reči** izdvojenih iz rada.

Napomena: Rad koji dobijate na e-mail ne izgleda ovako, ovo je samo **DEO TEKSTA** izvučen iz rada, da bi se video stil pisanja. Radovi koje dobijate na e-mail su uređeni (formatirani) po svim standardima. U tekstu ispod su namerno izostavljeni pojedini segmenti.

RAZVOJ LUTKARSTVA

Poreklo lutkarskog pozorišta je u folklornoj tradiciji mnogih naroda sveta – u preistorijskim ritualima, magijskim obredima i kulturnim igrama, lutka je imala isceliteljsku moć. Iako mnogi izvori potvrđuju da se javilo u drevnim kulturama Istoka (Japan, Indija, Kina, Indonezija, Mala Azija), ne zna se tačno ni vreme ni tačna lokacija prvih lutkarskih predstava. U Evropi se lutkarski teatar javlja u antičko doba u Grčkoj pod uticajem predstava sa dalekog Istoka, a zatim u Rimu. Zna se da je jedno od prvih Evropskih lutkarskih pozorišta u Atini držao lutkar po imenu Potin.

Lutkarstvo je, bez obzira na njegove veze sa drugim vrstama visoke ili artističke formalne umetnosti, tokom mnogih vekova pripadalo popularnoj umetnosti. U prošlosti su bile poznate priredbe putujućih mađioničara i pripovedača, koji su lutke adaptirali za svoje potrebe – za svoju umetnost. Takođe, bili su poznati marionetski cirkus i varijetetske pretstave, lutkarske opere i baleti. Lutka nije bila samo supstitut glumca, nego i supstitut žonglera, atlete, plesača, pevača. Termin „pozorište lutaka“ nije paralela terminu „dramskog pozorišta“, već je njegov dijapazon znatno širi. To znači da je lutka, ostajući u službi velikih artista – majstora opere ili stvaralaca predstava drukčijih vrsta od opere, lutka koja je bila predmet divljenja kao idealni glumac, ostajala je u krugu popularne razonode na vašarima, na ulicama, u mjuziklima, u rukama putujućih komedijaša različitih tipova koji su stvarali za mase. U srećnim okolnostima deo tih komedijaša uspeo je da dodje do sopstvenih stalnih pozorišta.

Ta višedisciplinarna praksa na populističkom nivou, stvorila je društveno ubeđenje da je pozorište lutaka u suštini narodna umetnost, koja se, kao posledica specifičnog kretanja, pomerila u pravcu dečije publike i dobila etiketu pozorišta za decu. Lutkari (manipulatori lutaka) nikada nisu uživali slavu i respekt kao stvaraoci zabave za narod. Istina je da ni glumci velikog pozorišta takođe nisu uživali dobru reputaciju, ali su zauzimali visoku poziciju u umetničkoj hijerarhiji. Čak su i cirkuski umetnici bili ispred lutkara.

Upotrebljavamo naziv „lutkari“, ali manipulatori lutaka koristili su raznovrsne nazive: bili su majstori različitih veština, mehaničari, pozorišni preduzetnici,... i nisu mislili da pripadaju lutkarskoj profesiji, sem nekoliko izuzetaka u izvesnim razdobljima. U Engleskoj u XVIII veku postojala su stalna pozorišta lutaka, a manipulatori lutaka predstavljaju posebnu profesionalnu grupu, slično kao i proizvođači lutaka, koji su vremenom postizali istinsku popularnost. Ovo je specifičan paradoks: s jedne strane lutka sa svojim estetskim i scenskim potencijalom, a sa druge gomila prikazivačkih preduzetnika, često diletanata raznovrsne provenijencije, koji se prihvataju lutaka u situaciji kada su već iscrpili prikazivačku atraktivnost ostalih izražajnih sredstava. Taj paradoks dobro oslikava situaciju lutke kao potencijalnog i visoko cenjenog umetničkog izražajnog sredstva i istovremeno kao sredstva koje se prezire i odbacuje na marginu umetnosti u svakodnevnoj lutkarskoj praksi.

Lutka kao sredstvo umetničkog izraza nije bila tesno vezana sa nekim određenim stilom ili umetničkim pravcem u praktičnom smislu. Bila je i uvek ostala neutralna na raspolaganju umetnicima nezavisno od toga kakve su estetske programe oni zastupali. Ipak, moglo bi se reći da

lutka kao umetničko izražajno sredstvo sama po sebi nudi sopstvene mogućnosti. Ona je veštački lik, a pri tome lik figurativni, specijalno načinjen za korišćenje u pozorištu, prilagođen animaciji kao trodimenzionalna ikona scenskog lika. To je realnost – lutka u sebi sadrži naročite, samo njoj svojstvene osobine. Ali, kao likovna tvorevina čoveka, isto kao mnoge druge likovne tvorevine, može biti preoblikovana u skladu sa voljom njenog tvorca ili korisnika, kao i onoga koji je u pozorištu zainteresovan da stvara tradicionalna dela, tako i za onoga koji ima novatorske ambicije. Lutka je, ipak uvek bila više populistička nego ekskluzivna. Više je pripadala folkloru nego visokoj umetnosti, zato možemo smatrati da ona označava konzervativni pristup stvaranju. U pozorištu lutaka još uvek postoje vrste pozorišta koje su zaboravljene u glumačkom pozorištu. To nije smetalo lutki da izaziva interesovanje umetnika u periodu modernizma (s jedne strane obrazovanih – kulturološko svesnih, a sa druge talentovanih). Doživela je svoju renesansu. Tu renesansu lutka duguje modernistima, predvođenim piscima i reformatorima pozorišta, kao što su Moris Meterlink, Alfred Žari i Edvard Gordon Kreg, koji su za svoja dela tražili antinaturalističkog glumca i u lutki pronašli rešenje za sve svoje nedoumice na putu prema poetskom, simboličkom ili grotenskom pozorištu. Posle su se pojavili futuristi kao što je Enriko Prampolini, ekspresionisti kao Oskar Kokoška, dadaisti kao Sofi Taueber-Arp i nabisti kao Alber-Biro, koji su se u svom protestu protiv buržoaske kulture otvorili ka do tada prezrenim vrstama, kao što su varijete, cirkus ili pozorište lutaka. Među novim ljubiteljima lutaka našli su se poklonici starih pozorišnih stilova, kao Nikolaj Jevreinov (Ruski reditelj i lutkar, umetnički rukovodilac Starinskog pozorišta u Peterburgu) koji je pokušao da rekonstruiše stare pozorišne predstave u svom pozorištu i koji je predlagao rekonstrukciju starih predstava pozorišta lutaka. Interesovanje za lutke, a u još većoj meri za manekensku lutku i nadmarionete, imalo je u dvadesetom veku dublje uzroke, koji su prevazilazili umetničke podsticaje. Krili su se u opštim promenama evropske kulture, o kojima su diskutovali mnogi pisci i filozofi umetnosti. Blankar je tom problemu pristupio na najdirektniji način u eseju o invaziji manekenskih lutaka i dehumanizovanih likova u evropskom pozorištu dvadesetog veka:

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----www.maturskiradovi.net
MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:
maturskiradovi.net@gmail.com**